Kraj Vysočina

MĚSÍČNÍK PRO OBČANY VYSOČINY ◆ ROČNÍK 1 ◆ ČÍSLO 12 ◆ PROSINEC 2004 ◆ NÁKLAD 215 000 VÝTISKŮ OVĚŘEN AUDITOREM ABC

PLASTIKOV s.r.o. JIHLAVA

PLASTOVÁ OKNA • DVEŘE

• VÝROBA • MONTÁŽ • ODBORNÝ SERVIS •

ZIMNÍ SLEVY AŽ 35 % TO JE ONO!

PĚTIKOMOROVÉ PROFILY WYMAR®

• GARÁŽOVÁ VRATA

• PARAPETY

• ŽALUZIE, ROLETY

• SÍTĚ DO OKEN

ZASKLENÍ U=1,1

SPECIALISTA NA VÝMĚNU OKEN V PANELOVÝCH DOMECH !

SC 10233/1

JIHLAVA – tel./fax: 567 311 311, mobil: 608 820 839

Mlýnská 72, 586 01 JIHLAVA, e-mail: info@plastikov.cz, www.plastikov.cz

Na Vysočinu přicházejí vánoční svátky

Za starých časů lidé v našem kraji vařili bramboračku, děvčata pátrala po milém a děti nosily hospodářům zdobené proutky

Vysočina • Tradiční staročeské Vánoce na Vysočině, to bývávalo kdysi především stavění betlémů, tajemné věštění budoucnosti, rozkrajování jablíček, vrkoč na stole, koleda na Štěpána či chození s proutkem na Nový rok. A pak (byť byly Vánoce na Vysočině chudší než v bohatých nížinách) také dopřávání si hojnosti jídla a obdarovávání blízkých.

Vánoce jsou svátkem dětí a pro děti. Foto: Luboš Pavlíček

V tom se tradice držíme bez problémů, ale mnohé kouzelné zvyky našich předků si leckdy už jen připomínáme, některé už jsou téměř zapomenuty. Pohleďme tedy na Vánoce do časů vzdálených 150 i více let: Zdobit vánoční stromeček je tradicí vcelku nedávnou. Okoukali jsme ji zhruba v polovině 19. století od Němců. Do té doby se v domácnostech na Českomoravské vrchovině vždy před Vánocemi stavěly jesličky. Dnes říkáme betlémy. Stromek – původně to bývala jedlička – se nestavěl do stojanu, jak jsme zvyklí dnes. Zavěšoval se na trám ke stropu. Také ozdůbky byly velmi prosté – vlastně „co dům dal“ – jablíčka, perníky, doma vyráběné papírové hvězdičky, řetězy ze sušeného ovoce a křížal nebo slámy. Ani svíčky se zprvu na stromku neobjevovaly. Byly příliš drahé. To se změnilo až s vynálezem parafínu.

Den před příchodem Ježíška se dodržoval jeden praktický zvyk, podle něhož si bylo třeba večer 23. prosince dát pod polštář vlašský ořech. Ráno po probuzení jej každý rozlouskl a nalačno snědl. Podle pověry tím byl na celý příští rok ochráněn před blechami, švábY a štěnicemi.

Štědrý den byl pro svou tajemnost jako stvořený pro různá čarování: Kdo najde ve svém krajíčku vánočky jediný hrášek, který hospodyně přidala do těsta, bude mít velké štěstí, kdo si schová šupinu z kapra, toho se budou držet peníze, kdo bude mít v jablíčku po rozkrojení hvězdičku, bude příští rok zdráv, křížek ale nevěstí nic dobrého. *(pokračování na str. 3)*

Stalo se ...

JIHLAVSKÉ MUZEUM VYSTAVUJE HRAČKY

Až do 9. ledna je v Muzeu Vysočiny na Masarykově náměstí v Jihlavě k vidění ojedinělá výstava Kouzelný svět hraček ze sbírek Muzea loutkářských kultur v Chrudimi. Výstavu ocení nejen děti, ale o vánočním čase určitě také dospělí.

Aktuality

Řidiči kamionů musí na silnicích kraje počítat s kontrolami.

čtěte na straně 3

Společnost

Lidé v Bystřici rázem změnili svoje adresy.

čtěte na straně 6

Kultura

Ředitel jihlavské ZOO napsal knihu o její historii.

čtěte na straně 7

Sport

Novoměstsko se chystá na Zlatou lyži.

čtěte na straně 8

Aktuálně s radním

Před námi jsou Vánoce a konec roku. Většina z nás se ještě snaží dokončit rozdělané úkoly, uklidit si na pracovním stole, svátečně vyzdobit své domovy a možná i nakoupit poslední dárky. Tedy vše připravit tak, abychom mohli prožít vánoční a novoroční svátky klidně a spokojeně.

K vánočním a novoročním svátkům určitě také patří setkávání. Mnohem více než v jiných obdobích roku se lidé navštěvují a setkávají na besídkách, večírcích, koncertech, mších a spoustě dalších organizovaných nebo i spontánně vzniklých akcích.

Lidé chodí společně například na nejvyšší horu Vysočiny Javořici, schází se na tradičních i netradičních setkáních v kostelech, muzeích, galeriích, sportovních halách, hokejových stadionech i v oblíbených hospůdkách a restauracích. Naplno se rozbíhá plesová sezóna.

Zkrátka podvědomě hledáme jeden druhého a nacházíme se. Vánoční a novoroční svátky jsou totiž právě tím obdobím, které nám dává největší množství příležitostí si navzájem naslouchat, seznámit se s radostmi i problémy přátel a spolupracovníků a někdy třeba i lidí doposud nám neznámých. Je to období otevřenějších srdcí a snad i větší tolerance a pochopení. Je to období, které bychom si měli pomalu projít, užít a využít je, nikoli ve spěchu proletět.

U nás na Vysočině jsou Válující. Naše příroda je krásroveň moudře, klidně a pomalá, ale je dostatečně sebevěže se my lidé se máme pořád noce zvláště okouzná a působí zákorně. Není pyšdomá. Myslím, od ní co učit.

S časem vánočním a koncem roku přichází také čas přání a poděkování. Proto si dovolím nejen za sebe, ale i za všechny nové i bývalé radní a zastupitele kraje Vysočina poděkovat čtenářům našich novin za důvěru, popřát krásné a klidné vánoční svátky a do nového roku 2005 vše dobré.

Miloš Vystrčil
hejtman kraje Vysočina

S prvními mrazíky začaly na venkově zabijačky

Netín • Ovar na stole, pašík připravený k naporcování venku na dvoře a vůně koření. S prvními mrazíky na Vysočině začaly domácí zabijačky.

Řezníci i jejich laičtí kolegové mají v rodinách o víkendech plné ruce práce, aby vykrmené vepře proměnili v jitrnice a jelita, bílou i tmavou polévku, řady tlačenek a dozlatova vyškvařené škvarky.

Tradiční zabijačka je na Vysočině rodinným svátkem a příležitostí k setkání, která končí nejen zásobou masa a sádla, ale také výslužkou pro ty, kteří pomáhali.

Na snímku zabijačka u rodiny Sobotkových v Netíně na Velkomeziříčsku.

Foto: Luboš Pavlíček

Nové obzory a dobré vyhlídky v roce 2005 přejí zastupitelé kraje Vysočina.

Kraj Vysočina

Z kraje zastupitelstva

V rozpočtu kraje jsou peníze na školy, autobusy i muzea

Vysočina • Kraj bude příští rok opět hospodařit bez dluhů. „Nepočítáme s tím, že bychom využili nějakých úvěrů, do budoucna se tomu ale nebráníme. Zvláště v situacích, kdy je jasná návratnost takové investice," řekl náměstek hejtmana František Dohnal (nez., KDU-ČSL).

Celkový rozpočet kraje je pro rok 2005 asi sedm miliard korun, z toho polovina je určená školství. „Přes miliardu korun půjde na dopravu. To je výrazný nárůst oproti letošním 300 miliónům," komentuje dále rozpočet František Dohnal s tím, že nárůst má příčinu v novém zákonu o rozpočtovém určení daní. Do miliardy na dopravu jsou totiž započítány i stavby a opravy na silnicích, které letos ještě platil stát prostřednictvím fondu dopravní infrastruktury, od ledna je ale už budou platit kraje ze svých daňových příjmů.

Velká část peněz z rozpočtu půjde na opravy a modernizace škol, sociálních zařízení a nemocnic. „Například na rekonstrukci kuchyně třebíčské nemocnice či stavbu tělocvičny v Ledči nad Sázavou, kde jsme sice ještě neuzavřeli dohodu s městem, ale věřím, že to bude co nevidět," popisuje záměry kraje Dohnal.

Přehled platných uzavírek na silnicích je na krajském webu

Vysočina • Čerstvé informace o uzavírkách na silnicích kraje jsou nově k dispozici také na krajské internetové adrese www.kr-vysocina.cz. Pokud kdokoliv takové údaje potřebuje, stačí, aby na titulní stránce webu sledoval cestu dokumenty odborů – odbor dopravy a silničního hospodářství – aktuální uzavírky a omezení a dostane se na stránky ÚAMK, kde mapa, či text s informacemi jsou. Pro veřejnost je přístup volný, bez jakékoliv registrace či poplatků.

Pěstounské rodiny se sešly už potřetí, tentokrát v bazénu

Vysočina • Pěstounské rodiny z celého kraje se v polovině prosince sešly na předvánočním plavání v jihlavském aquaparku. Setkání pořádal krajský odbor sociálních věcí a zdravotnictví.

Jihlavský aquapark dětem dělá radost za každého počasí. Foto: archiv

Další společná akce pro pěstounské rodiny bude už 21. ledna v Horáckém divadle v Jihlavě na pohádce Zlatovláska. Na přelomu června a července se mohou děti ve věku od šesti do 13 let těšit na letní tábor.

Letos připravil krajský odbor sociálních věcí a zdravotnictví dvě velké společné akce pro pěstounské rodiny. Setkání na dětském táboře Kalich bylo první velkou akcí mimo krajské město. „Na základě získaných zkušeností připravujeme aktivity pro příští rok. Jejich počet a charakter záleží na objemu peněz, které nyní čekají na schválení v rámci nového krajského rozpočtu. Už dnes však uvažujeme o tom, že akcí pro pěstounské rodiny přibude," plánuje Táňa Křížová z odboru sociálních věcí.

Hejtmanem kraje je M. Vystrčil

Prvním náměstkem je František Dohnal, rada je složená ze zástupců ODS, KDU-ČSL a SNK

Zleva Václav Kodet (KDU-ČSL), Miloš Vystrčil (ODS) a Zdeněk Jirsa (SNK) při podpisu koaliční smlouvy. Foto: Luboš Pavlíček

Vysočina • Kraj má od začátku prosince nového hejtmana. Na ustavujícím zasedání nového zastupitelstva se jím stal Miloš Vystrčil (ODS).

Jeho prvním náměstkem je František Dohnal (nez., KDU-ČSL). Zastupitelé dalšími náměstky zvolili Marii Černou (SNK) a Pavla Hájka (ODS). Dalšími členy krajské rady jsou Václav Kodet (KDU-ČSL), Ivo Rohovský (ODS), Martina Matějková (ODS), Jiří Vondráček (KDU-ČSL) a Jaroslav Hulák (KDU-ČSL).

Volbě krajské rady předcházela zhruba měsíční koaliční vyjednávání, která vycházela z výsledků krajských voleb. V nich lidé na Vysočině rozhodli, že v pětačtyřicetičlenném zastupitelstvu zasedne 15 zástupců ODS, 11 komunistů, deset křesťanských demokratů, šest sociálních demokratů a tři zastupitelé ze Sdružení nezávislých kandidátů. Koalice, složená z ODS, KDU-ČSL a SNK má tak v zastupitelstvu jasnou většinu, ČSSD a KSČM jsou v opozici.

Během volby rady komunisté navrhli, aby byla rada složená na základě poměrného zastoupení politických stran v zastupitelstvu. Takový návrh ale nezískal podporu, hlasovaly pro něj právě komunisté a ČSSD.

Nová krajská rada bude podle hejtmana Miloše Vystrčila navazovat na práci svých předchůdců. „Koalice je mírně zúžená, nedochází k žádným závažným změnám," řekl Vystrčil a vyzval k pokračování dosavadní týmové spolupráce.

Kontakty na nové krajské radní:

Miloš Vystrčil
ODS
hejtman
vystrcil.m@kr-vysocina.cz

Pavel Hájek
ODS
náměstek hejtmana, zdravotnictví a životní prostředí
hajek.p@kr-vysocina.cz

Václav Kodet
KDU-ČSL
radní, doprava a lesní hospodářství
kodet.v@kr-vysocina.cz

František Dohnal
nez., KDU-ČSL
náměstek hejtmana, majetek a finance, informatika
dohnal.f@kr-vysocina.cz

Martina Matějková
ODS
radní, školství a kultura
matejkova.m@kr-vysocina.cz

Jiří Vondráček
KDU-ČSL
radní, sociální věci, komunitní plánování a neziskové organizace
vondracek.j@kr-vysocina.cz

Marie Černá
SNK
náměstkyně hejtmana, regionální rozvoj
cerna.m@kr-vysocina.cz

Ivo Rohovský
ODS
radní, zemědělství a vodní hospodářství
rohovsky.i@kr-vysocina.cz

Jaroslav Hulák
KDU-ČSL
radní, grantová politika a územní plánování
hulak.j@kr-vysocina.cz

Kraj Vysočina, Žižkova 57, 587 33 Jihlava, telefon: 564 602 111, 564 602 100, fax: 564 602 420, posta@kr-vysocina.cz, www.kr-vysocina.cz

Rozhovor měsíce

Vaňha: Hrad Kámen nevystavuje jen motorky

Kámen • Mezi organizace, o které kraj pečuje, patří i Hrad Kámen na Pelhřimovsku. Hrad byl založen před polovinou 13. století a jméno dostal po rozsáhlém skalisku, na kterém byl vystavěn. Kastelána Miloslava Vaňhy jsme se krátce před Vánoci zeptali, co se na hradě děje uprostřed zimy.

„To je, dá se říci, každoroční obligátní otázka nejen novinářů, ale veřejnosti obecně. Má se totiž za to, že zaměstnanci jsou sezónní a pouze kastelán na hradě drží vartu. Což je samozřejmě představa mylná. Lapidárně řečeno, po skončení jedné sezóny začíná se okamžitě připravovat sezóna příští. Pokud to počasí dovolí, to znamená přibližně do počátku ledna, kdy má hrad od léta nakumulované teplo, probíhají údržbářské a úklidové práce. V tuto dobu pracují na hradě nejen zaměstnanci, ale i dodavatelské firmy. To důležité, co nás nyní zaměstnává, je dokončení nové pokladny v předhradí. Dosud totiž byla pokladna uvnitř hradu ve sklepní místnosti, což nebylo v žádném případě ideální".

Co připravujete pro příští rok?

„Do začátku hlavní sezóny bychom chtěli pro návštěvníky Hradu Kámen připravit druhou prohlídkovou trasu. Chceme zpřístupnit zvonici, sklepení starého pivovaru a vybudovat alespoň v náznaku hradní kočárovnu.

Stálé expozice hradu Kámen

- **Bydlení a životní styl 19. a počátku 20. století na panském sídle**
- **Historická jednostopá vozidla**
- **Historická expozice ve starém paláci**
- **Lapidárium Muzea Vysočiny Pelhřimov na hradě Kámen**
- **Lidová sakrální malba v hradním čeledníku**

V kočárovně by měla být malá expozice vozového parku panství. Máme originální a konstrukčně zajímavou dvoukolku, slíbené máme malé panské saně. Dále bude rozšířena interiérová expozice. Díky dobrým vztahům s Muzei Vysočiny Jihlava, Pelhřimov a Třebíč získáme zápůjčkou sbírkové předměty z jejich kmenového majetku. Expozice historických jednostopých vozidel bude rozšířena o exponáty ze soukromých sbírek."

Na co jste, pane kasteláne, na hradě nejvíce pyšní?

„Pyšníme se cizím peřím. Jsou to právě historické motocykly a bicykly, které jsou majetkem Národního technického muzea, JAWY Týnec, ČZ Strakonice a soukromých sběratelů. Myslím si, že na hradě si každý vnímavý návštěvník najde své. Pánové se mohou věnovat historickým technickým exponátům, dámy pak budou jistě obdivovat apartmány vyzdobené květinovými aranžmány. Interiérová expozice má evokovat bydlení a životní styl na panském sídle v 19. a na počátku 20. století. Apartmány i expozice historických jednostopých vozidel jsou doplněny jednotlivými kusy mobilií z původního majetku zámku v Heralci, které byly v průběhu roku 2004 kompletně zrestaurovány. Tento mobiliář získal Hrad Kámen darem od svého zřizovatele. Dále je v interiérové expozici prezentován soubor holandské, francouzské a dálně-orientální fajánse z období 18. až počátku 20. století, který je zapůjčen ze sbírkového fondu Muzea Vysočiny Jihlava."

Máte nějaké plány, které by v budoucnu mohly výrazněji zviditelnit Hrad Kámen?

„Ano, plán by byl – spíše zbožné přání, získat do majetku kraje kapli Panny Marie Sedmibolestné, která je v blízkosti hradu a byla vybudována v 70. letech 17. století. Kapli nechal vystavět jako rodinnou hrobku Jan Kryštof Malovec z Malovic a stavba historicky vždy patřila k hradu, třebaže byla majetkem církve. Tato památka je v mnoha směrech unikátní a v současné době je po stavební stránce v relativně dobrém stavu. Má nově přeloženou střechu, opravenou fasádu, okna i dveře. Interiér je na tom ovšem podstatně hůř, se souhlasem památkářů a majitele byly sneseny a na hrad převezeny sochy z hlavního oltáře."

Hrad Kámen je tedy v zimním období uzavřen?

„Návštěvní sezóna na Hradě Kámen končí v říjnu a začíná prvním víkendem v dubnu jako na všech hradech a zámcích. U nás však po předběžné dohodě (telefon 565426619, 565426609, e-mail hrad.kamen@quick.cz) můžete hrad navštívit i v ostatních měsících, a to jak ve všední dny, tak i o víkendech.

Na Vysočinu přicházejí vánoční svátky

(pokračování ze str. 1)

Děvčata měla v tento den jedinečnou příležitost zjistit leccos o svém nastávajícím. Jeho tvář prý bylo možné spatřit na hladině vody. Za jak dlouho bude svatba – to určoval počet cinknutí prstýnku, který děvče uvázalo na vytržený vlas a ponořilo do prázdné sklenky. Přitom se počítalo do tolika, kolik je dívce let.

I ty, které už léta nikdo nechtěl, mívaly na Štědrý den novou šanci. Stačilo ten den dát dohromady devět patek od vánočky. Podle pověry musela být každá patka z jiné vánočky. Podařilo-li se, do roka byla svatba.

Slavnostní večeře na Štědrý den se leckde na Vysočině nemohla obejít bez toho, aby hospodář svázal nohy stolu řetězem. To aby rodina držela pohromadě.

Tradiční Vánoce na Vysočině:

24. 12.

Štědrovečerní menu: bramborová polévka, černý kuba z krup a hub, prosná kaše, jablkový závin. Po večeři jablíčka, ořechy a med

26. 12.

Koleda, koleda Štěpáne. Zatímco na první svátek vánoční se má člověk držet doma, na Štěpána vypuklo veselí. Chlapi zašli do hospody, poděkovali hostinskému, že se o ně celý rok staral, a pozdravili se se sousedy. Ne nadarmo se říkalo, že na Štěpána není pána.

Na koledu obcházely děti a chasa vesnici s přáním štěstí a zdraví a byly obdarovány od hospodářů. Jako výslužku za koledu dostávaly vánočku, oříšky, křížaly, jablíčka, jen výjimečně peníze. Koleda ale na Vysočině brzy zanikla, protože se začalo říkat, že jde vlastně o žebrotu. Udržela se ještě před druhou světovou válkou, ale pouze mezi členy rodiny. Po vsích děti už nechodily.

1. 1.

Chození s proutkem – tak se říkalo dětské novoroční koledě. Šlo o hezký zvyk, při němž děti nosily sousedům větvičku trnky ozdobenou barevnými ústřižky látek, nabobtnalým hrachem a křížalami. Vršek proutku tvořilo jablíčko nebo papírová kytka. Soused proutek po vyslechnutí říkačky od dětí koupil a zjara jej dal do lnu, aby ten vyrostl stejně dobře, jako rostl tento proutek.

Třešňová větvička, utržená na svátek sv. Barbory, má neprovdané dívce vykvést nejlépe na Boží hod vánoční. Foto: Luboš Pavlíček

Telč o Vánocích rozezní folk

Telč • Přelom roku bude v Telči na Jihlavsku patřit už tradičně Vánočním prázdninám v Telči. Festival začíná 27. prosince a končí 30. prosince. Koncerty budou v přednáškovém sále střední odborné školy, každý den od 18.00. Vystoupí například skupiny Nezmaři a Žalman a spol.

Kamiony čeká kontrola váhy

Vysočina • Už od října musí podstoupit kamiony, které jezdí po krajských silnicích na Vysočině, kontrolní vážení. Za říjen a listopad tak jednotka centra služeb ministerstva dopravy, vyčleněná pro Vysočinu, zvážila v kraji 392 nákladních aut. Na krajských silnicích, tedy silnicích II. a III. tříd, to bylo 112 aut. Kontroly prokázaly, že ve 23 případech, z toho pěti na krajských komunikacích, váha nákladu neodpovídala předpisům.

Kontrol bylo celkem 32 a probíhaly na pěti místech. Pro příští rok kraj plánuje úpravu dalších míst a kontrolních stanovišť může být i dvakrát tolik. „Přetížené náklaďáky jsou jednou z hlavních příčin rychlé devastace silnic. Navíc krajem jen projedou a není z nich žádný užitek, který by velké peníze na opravy silnic nějak ospravedlnil. Proto kontroly podporujeme," vysvětlil radní pro dopravu Václav Kodet (KDU-ČSL).

Stát školám nezaručí vyšší mzdy

Vysočina/Praha • Novela zákona o rozpočtovém určení daní krajům mírně pomohla, uškodila ale pedagogům. Ve zkratce to řekl náměstek hejtmana Vysočiny František Dohnal (nez., KDU-ČSL).

Rozpočtové určení daní znamená, že kraje od příštího roku budou dostávat většinu peněz jako poměrnou část z daní, které stát vybere, a mohou s nimi hospodařit podle svého uvážení. Až dosud jim je totiž stát dával jako účelové dotace, což znamená, že přesně řekl, na co kraje mohou peníze použít.

Poslanci ale neschválili, aby kraje mohly samostatně hospodařit i s penězi na mzdy ve školství. Pro učitele to podle Františka Dohnala znamená nejistotu při zvyšování platů.

„Jestliže dostáváte dotaci ze státního rozpočtu, je to nějaké číslo, které je schválené poslaneckou sněmovnou. V případě školství jsou to tři a půl miliardy korun, které dostaneme, jako pošťáci je rozdělíme školám, a ty je pak rozdělí mezi učitele. Jestliže se z toho balíku nějaká částka ušetří, třeba tím, že některá škola se uzavře nebo má méně žáků, musíte ušetřené peníze státu vrátit," vysvětluje situaci Dohnal. Další problém je v tom, že každý rok se na daních vybere asi o 10 procent víc. V případě tři a půl miliardy, což je částka na roční platy pedagogů na Vysočině, je to o 350 milionů korun více, které ale takto učitelé nedostanou. „Pokud to zůstává ve státním rozpočtu, víme jistě, že mzdové prostředky pro učitele neporostou. Pokud bychom je ale měli v daňových výnosech my, velmi jednoduše by nám to umožnilo platy pedagogům zvyšovat pravidelně každý rok minimálně o inflaci, a ještě by zbylo na dovybavení škol," posteskl si nad rozhodnutím poslanců František Dohnal.

Cestáři se při práci potýkají s drsným horským podnebím

Vysočina • Žďársko, Pelhřimovsko a Jihlavsko jsou množstvím sněhu a častým výskytem námraz a sílou větru srovnatelné s takovými horskými okresy jako Semily či Liberec v Krkonoších. Tvrdí to silničáři na základě dlouhodobého pozorování od konce 60. let.

Každá zima tak pro správy silnic na Vysočině znamená především důkladnou přípravu. Jen krajské silnice, tedy takzvané dvojky a trojky, měří celkem 4815 kilometrů. Správy silnic se ale také starají o jedničky, které jsou v majetku státu.

Letos mají cestáři v pohotovosti 158 sypačů, šípové pluhy, traktory s radlicí, frézy a nakladače. Ve skladech je 10.900 tun soli a 93.700 tun drtí.

Jakmile napadne sníh, mají podle plánu zimní údržby cestáři ošetřit silnice I. třídy do tří, II. třídy do šesti a III. třídy do 12 hodin. „Zajištěna je nepřetržitá dispečerská služba, která aktuálně reaguje na počasí," popisuje přípravy vedoucí krajského odboru dopravy a silničního hospodářství Ladislav Staněk a dodává: „Bezproblémové zvládnutí zimní údržby je věcí nejen silničářů, ale všech účastníků silničního provozu s důrazem na vzájemnou toleranci."

Jak to vidím já

Názor zastupitele Jana Karase (KDU-ČSL) na krajskou politiku.

V měsíci listopadu tohoto roku se uskutečnily druhé krajské volby. Nyní v prosinci byla sestavena koalice a nové vedení kraje. Účast ve volbách byla nízká. Celá řada voličů nevyužila svého práva ovlivnit vývoj v kraji v příštích čtyřech letech. Velice často se stává, že právě tito lidé jsou největšími kritiky veškerého dění. Svoji neúčast ve volbách vysvětlují často tím, že stejně nemohou nic ovlivnit, že politikům nedůvěřují, že politika je špinavá věc apod. Myslím si, že tito naši spoluobčané nemají pravdu. Pokud vidí skutečně kolem sebe v politice tolik negativního, je nejlepším způsobem, jak to změnit, zapojit se aktivně do veřejného dění.

Na všech úrovních se v politice setkáme s lidmi schopnými a méně schopnými, s lidmi poctivými a méně poctivými, s lidmi spravedlivými a méně spravedlivými. Ale tak je tomu ve všech lidských činnostech. Na nás, kteří se aktivně zapojujeme do správy věcí veřejných je, abychom se snažili patřit vždy do první skupiny.

Osobně jsem velice rád, že jsem ve volbách uspěl a stal se krajským zastupitelem. Vzhledem k tomu, že působím v Třebíči ve funkci místostarosty, budou se mi informace a možnost spolurozhodovat v krajském zastupitelstvu hodit. Obě úrovně – komunální i krajská – se totiž úzce prolínají a doplňují.

Závěrem mi dovolte popřát všem radostné a pokojné prožití Vánoc a hodně zdraví a vše dobré v roce 2005.

Kraj opět hledá sportovce roku

Vysočina • Rada kraje vyhlásila třetí ročník ankety o nejlepšího sportovce Vysočiny. Stejně jako v minulých letech se bude rozhodovat v kategoriích dospělí, kolektiv, mládež (do 15 let), senioři, trenér/cvičitel, zdravotně postižený sportovec a pokračovat bude i mediální anketa, ve které mohou o svých sportovních hvězdách rozhodnout čtenáři regionálního tisku. Do ankety mohou být nominováni všichni sportovci působící ve sportovních klubech na Vysočině, kteří během roku 2004 dosáhli významných sportovních výsledků například v krajských kolech sportovních soutěží, na mistrovstvích České republiky, ale také v mezinárodních závodech a soutěžích.

Nominace za sportovní oddíly bude krajské oddělení mládeže a sportu přijímat do 15. ledna 2005 emailem na adrese prokop.v@kr-vysocina.cz nebo osobně prostřednictvím podatelny krajského úřadu.

Představujeme kraj a krajský úřad

Třetinu našeho kraje pokrývá zelený les

Vysočina • Milovníci lesů si na své nejvíce přijdou na Žďársku, kde je podíl zalesněné plochy 34,3 procenta, to znamená 57.415 hektarů.

Nejméně lesů je naopak na Třebíčsku (27,1 procenta).

V druhovém složení lesů na Vysočině výrazně převládá podíl lesů jehličnatých, v průměru od 83,6 procenta na Třebíčsku až po 92,2 procenta na Pelhřimovsku. Dominantní dřevinou v kraji zůstává smrk ztepilý, jehož podíl na jehličnatých dřevinách se pohybuje od 68,0 procenta na Třebíčsku až po 88,7 na Jihlavsku.

Zastoupení jehličnanů výrazně stoupá s nadmořskou výškou, takže větší podíl listnatých dřevin se nachází především v nižších polohách, zejména na Třebíčsku, nebo podél vodních toků. V intenzívně zemědělsky využívaných oblastech se mezi zemědělskými kulturami nachází drobné roztroušené lesy s různou dřevinou skladbou.

Co se děje v kraji

Brno dostane hrad Pernštejn opravený, ve výborném stavu

Vysočina • Od prvního ledna bude hrad Pernštejn spravovat Jihomoravský kraj. Jedinečnou památku získá ve výborném stavu. Od ledna roku 2001, kdy se o hrad staral odbor kultury a památkové péče krajského úřadu Vysočiny, totiž proběhla řada významných oprav.

K nim patří obnova střešní krytiny hradního paláce, věže Barborky a purkrabství, včetně příkladné opravy historických krovů. Postupné obnovy se dočkal i krov, střecha a stropy bývalé sýpky. Za příkladné odborníci považují restaurování soklů ilusivních maleb místností v druhém patře hlavního hradního paláce, které proběhlo před zahájením návštěvnické sezóny letos na jaře. Další provedenou obnovu hradu představuje řada udržovacích prací, například výměna střešní krytiny a oprava kotvení štítových kamenů výtahové šachty, stříšek takzvané hranolky, jedné z návštěvnicky nejoblíbenějších věží hradu, oprava šindelové střechy spojovacího mostku mezi hranolovou věží a hradním palácem a mnohé další.

Věž Barborka s novou střešní krytinou, hranolová věž (vlevo) v průběhu obnovy. Foto: archiv kraje

Kvůli změně hranic krajů bude od ledna Pernštejn na území Jihomoravského kraje. Že to je změna opravdu těsná dokládá fakt, že dodnes funkční historické studny, které hrad zásobovaly vodou, zůstávají na území Vysočiny.

Stát kraji sebral velké peníze, před koncem roku je to svízel

Vysočina • Stát Vysočině sebral 65 milionů korun, určených na obchvat Oslavičky, který se letos nebude stavět. Dostal tím kraj do svízelné situace, protože ušetřené peníze měly původně sloužit k zaplacení vyšších nákladů u ostatních dopravních staveb.

Na opravy silnic, obchvaty a podobné stavby kraje až do letoška získávaly peníze tak, že o ně žádaly Státní fond dopravní infrastruktury. Ten žádosti vždy posoudil a správám silnic peníze vyplatil. Pokud kraj při stavbě ušetřil a chtěl peníze použít na jinou silnici, musel opět žádat o povolení fond. „Jednotlivé stavby mohou stát více nebo také méně peněz. Třeba jen tím, že se stavba zdrží a do zimy se prostě neudělá tolik práce jako v případě obchvatu Oslavičky," vysvětluje náměstek hejtmana František Dohnal (nez., KDU-ČSL).

Tam totiž neúspěšný účastník výběrového řízení stavbu svojí stížností zdržel, a tak se bude začínat až na jaře. Kraj proto požádal fond, aby mohl více než 60 milionů korun, které byly pro letošek na stavbu obchvatu připravené, použít na jiných stavbách. „Orgány fondu ale teď, těsně před koncem roku, rozhodly, že nám ušetřené peníze nedovolí převést. To znamená, že peníze na obchvat Oslavičky si stát vezme zpátky a nám zůstanou nezaplacené faktury za 50 milionů korun," hubuje František Dohnal a naznačuje další postup: „Budeme znovu jednat s orgány fondu. Není nám jasné, proč takové řešení odmítli, protože dosavadní zkušenost byla taková, že se peníze přesouvaly. Ve stavebnictví je totiž úplně normální, že se nedá všechno odhadnout na korunu přesně. Navíc je před koncem roku a my nechceme dostávat naše dodavatele do ekonomicky nepříjemné situace. Pokud by jednání nedopadla dobře, pokusíme se dluhy zaplatit alespoň částečně z vlastních rezerv."

Studenti z Meziříčí pojedou do Francie

Spolupráce s regionem Champagne Ardenne nese ovoce, úřady si vyměnily zkušenosti s turistikou

Velké Meziříčí/Vysočina/Francie • Střední hotelová škola ve Velkém Meziříčí spolupracuje se svým protějškem ve francouzském Bazeilles. Deset studentů tam pojede na stáž a v dubnu naopak přijedou francouzští studenti na Vysočinu. To je jeden z konkrétních příkladů spolupráce kraje s regionem Champagne Ardenne.

Účastníci studijní cesty se dozvídají informace o elektronickém rezervačním systému ubytování. Zprava Renata Běhanová, Béla Domokos, Denis Monvoisin, Zoltán Hij a Ladislav Seidl. Foto: archiv kraje

Stáž ve Francii mají za sebou také pracovníci odboru regionálního rozvoje krajského úřadu. Byli na ní společně se zástupci z partnerského regionu Észak-Alföldi Régió z Maďarska. Pobyt věnovali především sbírání zkušeností z oblasti rozvoje cestovního ruchu a čerpání strukturálních fondů EU.

Hlavním tématem stáže bylo seznámení se systémem fungování cestovního ruchu v Champagne-Ardenne včetně jeho jednotlivých součástí, a představení úspěšných projektů, které čerpaly podporu z evropských strukturálních fondů. Účastníci stáže viděli projekt v obci Vendresse, kde funguje návštěvnické centrum s multimediální prezentací historie výroby železa a řízení turismu v přírodním parku. „Seznámili jsme se s rezervačním systémem a certifikací ubytovacích kapacit ve venkovské turistice, s projektem využití říčního kanálu pro turistický ruch a s jediným projektem svého druhu v Evropě – Mezinárodním festivalem fotografií zvířat a přírody. Měli jsme možnost porovnat regionální grantovou politiku zaměřenou do oblasti cestovního ruchu nebo systém síťování turistických informačních center," popsala pobyt Renata Běhanová z odboru regionálního rozvoje.

Nezisková organizace

Klub Úsměv pečuje o zdravotně postižené

Klub Úsměv Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí ve Žďáře nad Sázavou je svépomocné občanské sdružení zdravotně postižených dětí, mládeže, jejich rodičů a všech, kteří mají zájem těmto dětem a rodinám pomáhat. Asociace usiluje o prosazování rovnoprávného postavení zdravotně postižených dětí, mládeže a jejich rodičů ve společnosti, o všestranné zlepšení situace rodin se ZP dětí a mládeže a možnosti jejich integrace mezi své vrstevníky s přihlédnutím k jejich schopnostem. Cílem je poskytnutí možností vzájemných kontaktů a zajištění komplexního informačního servisu. Tradičně pořádá psychorehabilitační kursy, dětské tábory, rehabilitační a terapeutické programy, kulturní a sportovní aktivity. Dále zajišťuje půjčování speciálních pomůcek integrovaným ZP dětem ve školách a rodinám – projekt Pomocbanka. Aktuálně se zaměřuje na propagaci světa osob se zdravotním postižením a širší veřejnosti ukazuje možnosti jejich integrace v rámci společných aktivit – např. programy: Krajina za zrcadlem, Putování za úsměvem a podobně.

Kontakt: Mgr. J. Fraiová, ing. D. Šedová, tel.: 566 624224, e-mail: specialniskola@quick.cz

Lidé více poznali krajské webové stránky

Vysočina • Pětina obyvatel kraje občas využívá krajské internetové stránky. Potvrdil to říjnový výzkum veřejného mínění, který na Vysočině probíhal.

Oproti průzkumu, který probíhal před dvěma lety, se na trojnásobek zvýšil počet těch, kteří uváděli, že krajské stránky navštěvují často a občas. Naopak o pět procent klesl počet lidí, kteří stránky nikdy neviděli. Při dělení na skupiny obyvatel průzkum zjistil, že častěji krajské stránky navštívilo 42 procent vysokoškoláků, 27 procent lidí ve věku od 30 do 44 let, nebo 29 procent obyvatel vesnic do 1000 obyvatel.

Možnost připojení k internetu má 44 procent obyvatel kraje. Okolo poloviny z nich využívá alespoň někdy webových stránek krajského úřadu.

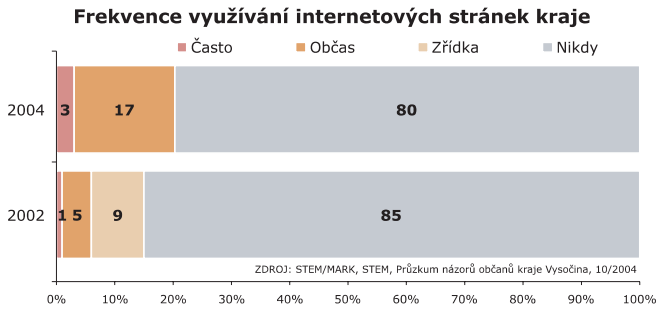

Region pohledem statistiků

Čím v zimě vytápíme své domovy

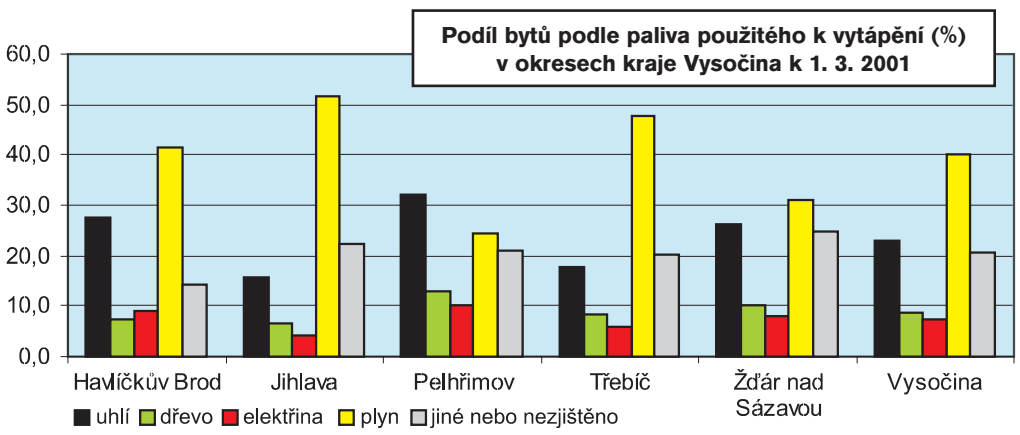

Vysočina • K vytápění používají lidé na Vysočině nejvíce zemní plyn. Vyplývá to z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001. Následuje černé uhlí, nejméně je využívána k vytápění elektřina. Paliva, užívaná k dálkovému vytápění, jsou zahrnuta v položce jiná paliva. Dálkové vytápění se týká téměř ze 100 procent bytových domů. Pro rodinné domy je daleko více typické vytápění uhlím a dřevem než pro bytové domy.

Z celkového počtu 179 784 trvale obydlených bytů v kraji Vysočina je 73,1 procenta vytápěno ústředním topením (z toho dálkové vytápění činí 13,3 procenta), 9,7 procenta etážovým topením, 13,8 procenta pomocí kamen, a jiný nebo kombinovaný způsob vytápění se používá ve 2,8 procenta bytů.

Nejméně je plyn používán k vytápění na Pelhřimovsku, protože podíl neplynofikovaných obcí je tam nejvyšší. Naopak nejvyšší podíl plynofikovaných domácností je na Jihlavsku a Třebíčsku. V okrese Pelhřimov je ve větší míře než v ostatních okresech používáno černé uhlí, dřevo i elektřina.

Myslivcům vrcholí sezóna honů

Vysočina • Právě v těchto dnech vrcholí pro myslivce v našem kraji sezóna společných lovů. To jsou většinou víkendové parádní akce, které začínají už v listopadu, a do konce prosince tak jsou lovci k vidění na polích a v lesích téměř každou sobotu a neděli. Na společných honech myslivci loví drobnou zvěř, což jsou na Vysočině především zajíci a bažanti. Lovit se smějí také srnci, vysoká, divoká prasata a škodná. Tedy zejména kuny a lišky. *Foto: Luboš Pavlíček*

PATROL®

INFO LINE 602 56 56 56

Vaše objekty, úřady, kanceláře, kulturní objekty, školy, obchody, průmyslové areály nebo rodinné domy zabezpečíme kvalitními elektronickými systémy proti vloupání nebo požáru. Systémy je možné připojit na pulty centralizované ochrany u naší bezpečnostní služby, Policie ČR nebo u Hasičských záchranných sborů.

SC 10170/1

Vážení čtenáři,

pokud máte svoji poštovní schránku označenou výzvou, aby vám pošta a roznáškové firmy nedoručovaly reklamní tiskoviny, může se stát, že vám zároveň nebývá doručen některý výtisk měsíčníku Kraj Vysočina. V případě, že byste přesto o noviny měli zájem, obraťte se na nejbližší městské informační centrum, kde je měsíčník Kraj Vysočina zdarma k dispozici.

redakce

SC 10170/1

HYPOTÉČNÍ CENTRUM
pro podnikatele i zaměstnance
☛ půjčky osobní i podnikatelské ☛ dotace z fondů EU pro podnikatele
E. Kolouchová • tel.: 777 873 810
SC 10268/1

Kraj Vysočina
Inzertní manažer:
Ester Rašíková,
tel.: 777 789 600
e-mail:
rasikova@consultants.cz

PŮJČKY, ÚVĚRY, HYPOTÉKY
BANKOVNÍ I NEBANKOVNÍ
Tel. 604 245 463
SC 10286/1

Zpracuji účetnictví a daňovou evidenci včetně daň. přiznání, mezd a DPH.
Tel.: 604 941 664.
SC 10282/1

Všem našim čtenářům přejeme hodně osobních a pracovních úspěchů v roce 2005.

redakce měsíčníku Kraj Vysočina

Časopis Přírodní lékař – nutné pro Vaše zdraví

objednávky předplatného na bezplatné telefonní lince 800 104 410 nebo žádejte u svých trafikantů!

Předplatné 99 Kč! Jeden výtisk pouhých 10 Kč!

DONA LINKA

251511313

NEPŘETRŽITÉ ODBORNÉ RADY A INFORMACE OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Provozuje Bílý kruh bezpečí za finanční podpory Philip Morris ČR

Kraj předvedl svá turistická lákadla

Seniory na veletrhu zajímaly památky, ostatní také levné ubytování, cyklostezky, koupání a příroda

Evropa • Příliv nejen cestujících seniorů ze zahraničí, ale také aktivních turistů se zájmem o běžné letní aktivity. To může být výsledek nabídky turistických možností, kterou kraj předvedl na veletrzích TOUR SALON v Poznani, TUC v Lipsku a MADI v Praze.

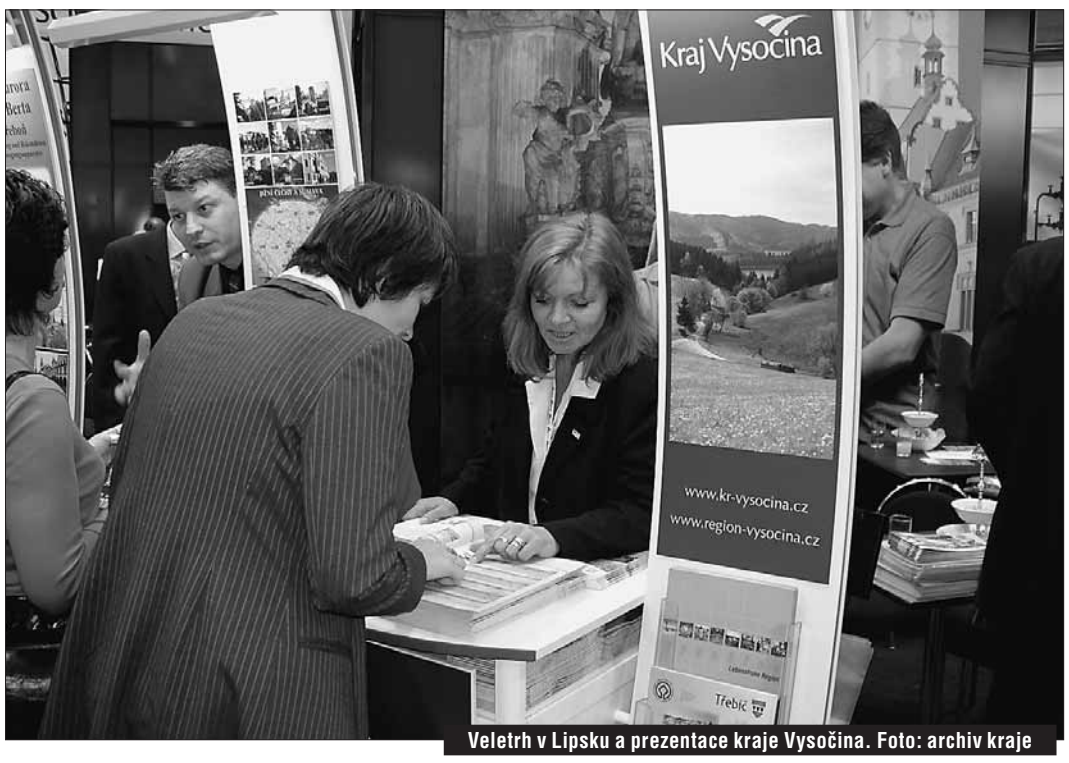

Veletrh v Lipsku a prezentace kraje Vysočina. Foto: archiv kraje

„Návštěvníci z Německa představují téměř třetinu všech zahraničních turistů, proto na jaře plánujeme další prezentace v Berlíně a Mnichově. V Lipsku se návštěvníci veletrhu nejvíce ptali na možnosti ubytování v kempech či menších penzionech, nejlépe znali jižní část kraje a města v blízkosti dálnice. Zajímala je nabídka typických letních aktivit – koupání, ježdění na kole a zajímavé turistické cíle pro pěší putování. Generaci seniorů, jimž byl vyhrazen jeden z veletržních dnů, zaujala např. nabídka vysočinského trojúhelníku UNESCO památek," popsala veletržní zkušenosti Ivana Mahelová z odboru regionálního rozvoje. Poznaňský veletrh měl samostatné části, rozdělené na dny pro odbornou a laickou veřejnost. Podobně jako loni směřovala poptávka na výlety pro školy, kontaktů s touroperátory však vystavovatelé z České republiky zaznamenali o něco méně než loni. Individuální klienti se zajímali zejména o zimní dovolenou, pro letní pobyty preferovali jejich aktivní prožití před návštěvou památek. „Veletrh MADI je zaměřen pouze na odbornou veřejnost, během něj jsme využili možnosti představit nejatraktivnější regionální památky na semináři určeném pro zahraniční nákupčí z evropských zemí, Kanady i Austrálie. Velice nás potěšilo, když řada z nich poté navštívila naší expozici s žádostí o podrobnější informace," dodala Mahelová.

Útulek v Jihlavě získal nové kotce

***Jihlava** • Útulek pro opuštěná zvířata v krajském městě dostává stále lepší podobu. Tamní karanténa získala sedm nových kotců, kde přijatá zvířata prožijí prvních pět dnů tak, aby nemohla přijít do styku s ostatními a přenést na ně parazity a nemoci.*

Nové karanténní kotce přišly městskou policii, která útulek provozuje, na 100.000 korun. Ty policie ušetřila přímo z rozpočtu zařízení.

Jihlavský útulek v bývalých armádních skladech má za sebou první rok provozu. Jeho kapacita je 75 psů. Jen letos zde přechodně pobývalo 234 psů, polovinu si vyzvedli jejich majitelé, pro druhou polovinu našel útulek nové pány. Město majitele psa, který je z útulku, na rok osvobodí od poplatku.

Roční rozpočet zařízení, které už počet skytlo azyl také kočkám, ježkům či dravým ptákům, je 900.000 korun.

Satirik Mareš nemusí k soudu

Okříšky/Třebíč • Známý karikaturista Štěpán Mareš nebude muset kvůli satirickému billboardu k soudu. Policie i státní zástupce neshledali v reklamě s Usámou bin Ládinem a nápisem I já to myslím upřímně trestný čin.

Billboard, který parodoval volební kampaň, prošetřovala policie z vlastního popudu. „Zakročili jsme na základě zprávy v regionálním deníku Vysočina," řekl tehdy MF Dnes policejní mluvčí Karel Neumann. Policisté si dokonce vyžádali odborný politologický posudek.

Radní odmítli dělat ministerstvu pošťáky

Vysočina • Nejsme dočasná úschovna peněz, ale samostatně myslící kraj. To vzkázali krajští radní ministerstvu práce a sociálních věcí, když po nich pražští úředníci chtěli, aby podle ministerských pravidel rozdělovali peníze neziskovým organizacím.

Problém se týká dotace na sociální projekty, kterou každý rok ministerstvo rozděluje. Letos ale chtělo, aby podle jeho pokynů peníze dával kraj. To krajští radní odmítli s tím, že pokyny ministerstva nemusí odpovídat tomu, co je na Vysočině opravdu třeba a navíc tak úředníci na ministerstvu na kraj jen přenesli svoji povinnost. Lepším řešením by prý bylo, kdyby ministerstvo nechalo krajům na uvážení, jak dotaci použijí.

Neziskové organizace o ministerské peníze ovšem nepřišly, jen si o ně měly do 17. prosince požádat samy za sebe. Nestátní neziskové organizace na Vysočině letos přímo od kraje získaly bezmála osm miliónů korun.

Kamery mají přispět k bezpečí na dálnici

Dálnice D1 na území kraje Vysočina by mohla být bezpečnější díky kamerovému systému. Kamery mají monitorovat nejen počasí, ale také hustotu provozu, průběh krizových situací, a také kriminální činy, k nimž na dálnici dochází. Vyplynulo to z posledního jednání krajské bezpečnostní rady.

Podle vedoucího odboru sekretariátu hejtmana Martina Kalivody je největším problémem dálnice kamionová doprava. „V krizové situaci, kdy dálnice stojí a všechny jízdní pruhy jsou zastavěné kamiony, nás svazuje nedokonalá stávající legislativa, která nám nedává možnost jakkoli zasáhnout a kamiony organizovaně odstavit nebo odklonit," vyhodnotil současnou pozici krajského integrovaného záchranného systému Martin Kalivoda.

Následky havárií na D1 bývají děsivé. Foto: archiv

Částečné řešení nabízí právě kamery. Projekt by měl zpracovat krajský úřad a na několikamilionové náklady by mohla přispět Evropská unie nebo Státní fond dopravní infrastruktury. Pokud všechno půjde hladce, kraj tyto peníze získá už příští rok.

Dalším zdrojem informací pro řidiče o stavu dálnice D1, její sjízdnosti a průjezdnosti, by do budoucna mohla být i informační služba mobilních operátorů, kteří jsou schopni v kritických úsecích dálnice z lokálních vysílačů rozesílat aktuální textové zprávy. Počítá se i s užší spoluprací s regionálními sdělovacími prostředky, které v informovanosti řidičů hrají důležitou roli.

Vánoce jsou v jihlavské ZOO opět za polovinu vstupného

Jihlava • Ještě do Silvestra mohou milovníci zvířat navštívit jihlavskou ZOO za poloviční vstupné. To znamená 30 korun pro dospělé a 15 pro důchodce a děti. Kromě výběhů a pavilónů zvířat je zde k vidění i černošský betlém v africké vesničce Matongo.

Ulice v Bystřici dostaly jména

Bystřice nad Pernštejnem • Zastupitelé města schválili 32 názvů ulic, které dosud jména neměly. Jsou to ulice na sídlištích, kde dosud adresa zněla lakonicky Sídliště I nebo Sídliště II. Zastupitelé k výběru nových jmen použili rostliny i místní zvyklosti. V Bystřici se tak objevují ulice Topolová, Višňová, Jívová a Lipová, nebo také Spojovací, Hornická a Okružní.

V místní části Domanínek dostaly tři ulice jména K Hájům, Lnářská a K Zámečku. Radnice pro výběr jmen ulic využívá lhůty, kdy lidé musí vyměnit staré doklady. Zároveň nebude za výměnu vybírat poplatky a ke shovívavosti vyzvala i živnostenský úřad. Nové názvy a nové adresy by tak lidem neměly způsobit větší komplikace.

www.kr-vysocina.cz

Malebná Vysočina z ptačí perspektivy

Náměstí v Telči

Vysočina • Každý, koho Vysočina zajímá z ptačí perspektivy, si ji může od ledna prohlédnout pěkně v teple domova. Krajský odbor geografických informačních systémů na webu zpřístupní takzvanou ortofotomapu.

To je vlastně série leteckých snímků, která je v počítači složená do jedné velké fotografie kraje z kolmého nadhledu. „Snímek už je k dispozici na neveřejné adrese, protože zkoumáme, zda nemá nějaké chyby. Od ledna jej zpřístupníme," plánuje vedoucí odboru GID Jiří Hiess. Pro veřejnost je ve volném režimu ortofotomapa v rozlišení zhruba dva a půl metru. Pro všechny, kteří takového snímku využijí, web nabízí registrovaný přístup k rozlišení se zobrazovacím bodem 20 centimetrů. „Architekt, který tvoří územní plán, starosta obce, dodavatel stavby a podobně," vypočítává Jiří Hiess všechny, pro který by mohl být podrobný snímek užitečný.

Letecké snímkování kraje probíhalo v létě, ve třech různých dnech. „Jihlavská větev obchvatu s tunelem tam například už je. Stejně jako podobné velké stavby, které v létě kraj dělal," ilustruje aktuálnost fotografií Hiess. Pokud by si někdo chtěl koupit ortofotomapu na CD, najde licenční podmínky na www.gis.kr-vysocina.cz.

Pelhřimovské náměstí

Zelená hora ve Žďáru n.S.

Kulturní tipy

20. prosince
Vánoční koncert, KD Třešť, 19.00

24. prosince
Štědrovečerní koledy, koledy v podání Novoměstského dechového sextetu, park ve Sněžném, 15.30
Půlnoční mše s Pěveckým sborem Cordia, kostel sv. Jakuba, Telč

od 25. do 26. prosince
Zpřístupnění **betlému** v hlavním chrámu, Polná, 13.30–17.00

od 25. prosince do 2. února
Betlémská cesta, můžete projít betlémskou cestu městem a navštívit více jak 16 betlémů v domácnostech třešťských betlémářů, domy jsou označeny zelenou značkou

26. prosince
29. Jeníkovský vánoční pochod třemi kraji, Golčův Jeníkov, trasa 33 km – pěší, start 7.15–7.30, zastávka ČD Golčův Jeníkov-město.
Pěvecké sdružení Campanula Jihlava – **vánoční koncert,** chrám sv. Ignáce Jihlava, 17.00
16. Štěpánský pochod do neznáma, Třebíč, trasa 12 a 20 km – pěší, start 8.45 u sochy Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí v Třebíči
Vánoční koncert, kostel sv. Jakuba, Telč, 15.00

31. prosince
7. Výstup na Javořici s Vlastou Javořickou za studenský knoflík, Řásná, trasa 12 a 15 km – pěší, start 12.00 od restaurace v Řásné u domu č. 25 ve Studené.

1. ledna
22. Novoroční sestup do údolí, nádraží ČD Chotěboř, trasa 10 km, start 11.00. Novoroční čtyřlístek, novoroční výstup na Šacberk, Jihlava, 14.30–15.00
Novoroční mše svatá, kostel sv. Bartoloměje v Lukách nad Jihlavou, 7.45 a 11.00
Přivítání Nového roku, náměstí Zachariáše z Hradce, Telč, novoroční přípitek starosty města, koledy, ohňostroj, 16.00. Novoroční výstup na Strážiště Pacov, trasa 9 km + 9 km, start 9.00, restaurace Vlachovka
Novoroční jízda, fanfáry a koledy v podání kvinteta Jaroslava Čajky, náměstí Zachariáše z Hradce, Telč
Novoroční výstup na Klučovskou horu, Třebíč, trasa 15 km, start 9.00, restaurace Alfa
Přivítání Nového roku s ohňostrojem, náměstí T.G.Masaryka, Třešť, 17.00
22. Novoroční výšlap na Peperek, Žďár nad Sázavou, trasa 12 km, start 9.00, zastávka MHD u okresního úřadu

od 1. do 2. ledna
Ski Vysočina Cup, seriál tří závodů v běhu na lyžích, Nové Město na Moravě–Svratka–Žďár nad Sázavou

9. ledna
Rozloučení s vánočním časem, kostel Jména Ježíš, Telč, 15.00
Výměnné trhy drobného zvířectva, areál Českého svazu chovatelů, Telč, 7.00–17.00

od 10. do 30. ledna
Výstava Rozhovory s Kafkou, výstava obrazů izraelského umělce J. Porata, synagoga, Třešť

Vyšla kniha o jihlavské ZOO

Jihlava • Jak z malého zookoutku vyrostla světová zoologická zahrada. Tak se dá popsat kniha ředitele jihlavské zoo Vladislava T. Jirouška zoo Jihlava aneb od Kolébky k dokonalosti, která vyšla v tomto měsíci.

Publikace vyšla díky grantovému programu Fondu Vysočiny Edice Vysočiny. Ten právě regionální a lokální díla finančně podporuje. „Velice mě těší, že mohu pozorovat, jak se jihlavská zoo stále zdokonaluje a jak, především v posledních několika letech, vzkvétá. Chtěl bych této knize popřát, aby se všem čtenářům líbila, aby v ní našli to, co třeba o zoologické zahradě dodnes neví, o její historii a lidech, kteří se na budování zoo Jihlava podíleli," řekl na začátku prosince při křtu knihy její kmotr, úřadující hejtman kraje František Dohnal (nez., KDU-ČSL).

„Nejsem schopný napsat knížku za půl roku, a kdybych měl na psaní o další půlrok více času, měli bychom nyní v rukou knihu, která by byla zase o něco lepší," posteskl si Vladislav T. Jiroušek, který se právě vrátil ze své cesty po Asii.

O autogram autora nové knihy o jihlavské zoo byl velký zájem. Foto: archiv kraje

Tip na výlet

Na kole jedeme cestou bratrství u Kamenice

Z historického centra v Kamenici nad Lipou do hustých lesů Kamenického a Barboreckého polesí. Z Božejova, kde si prohlédneme pěkný kostelík, pojedeme typickou venkovskou krajinou zpět do Kamenice.

Výchozím bodem je město Kamenice nad Lipou. Zde si můžeme prohlédnout krásné historické jádro a zámek postavený na místě původní tvrze. U zámku jsou terasovité zahrady s prastarou lípou, která dala městu jméno. Její stáří se odhaduje na 700–900 let. Pak vyjedeme po modré směr Drážďany. Zpočátku pojedeme pěknou alejí kolem zámeckého rybníka a pak podél říčky Kamenice. Kousek za areálem Rudolfovy pily je rozcestí Pecovský rybník. Dále pojedeme po zpevněné lesácké cestě kolem lesní školky a zahradnictví Johanka až k rozcestí Panský les. Celý tento úsek představuje mírné, ale vytrvalé stoupání. Od rozcestí v Panském lese pokračujeme stále po modré – Partyzánské cestě bratrství, která připomíná zdejší odboj ke konci druhé světové války, pojedeme až k hájovně a osadě Drážďany. Tentokrát budeme střídavě stoupat a klesat.

Za osadou Drážďany pojedeme po zpevněných cestách v Barboreckém polesí, až po 1,5 kilometru přijedeme k hájovně Barborka, kde si můžeme prohlédnout stálou expozici vývoje lesnictví. Pak pokračujeme po modré výraznějším stoupáním po vrchol Nádavek, kde je rozcestí Pod Nádavkem. Od něho už to máme jen kilometr klesání do obce Mezná, kde definitivně opustíme husté lesy naší partyzánské cesty a dále pojedeme mezi poli, loukami a vesničkami. Na začátku Mezné nepřehlédněte pěknou památnou lípu. V centru Mezné přijedeme na křižovatku ve tvaru T, kde odbočíme vlevo a pojedeme po silnici až po další křižovatku ve tvaru T (po dvou kilometrech), kde odbočíme doleva. Po chvíli přijedeme do vesničky Vlásenice-Drbohlavy. Tu projedeme rovně směr Božejov, kam přijedeme po vedlejší silnici po třech kilometrech jízdy mírně se vlnícím terénem. V Božejově si můžeme prohlédnout původně gotický kostel sv. Jiří. Pak pojedeme kousíček po frekventované silnici E 551, až přijedeme k odbočce na Střítěž.

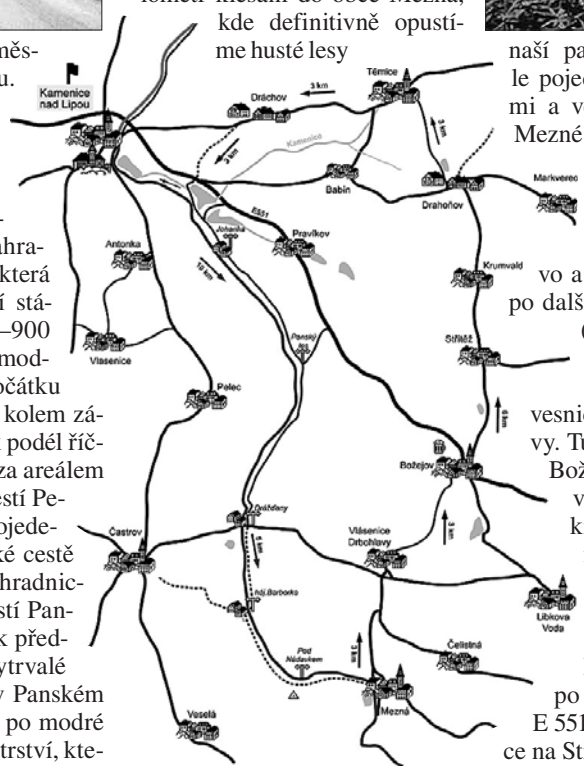

Do obce Střítěž a ještě za ní budeme muset výrazně stoupat až po vrchol Buček. Odměnou nám bude pěkný výhled na Pacovskou vrchovinu. Dál už nás čeká jen mírně se vlnící krajina, a tak rychle projedeme vesničky Krumvald, Drahoňov, Těmice a Dráchov. Na kopečku za Dráchovem se můžeme rozhodnout, jestli pojedeme dále po silnici až do Kamenice, nebo odbočíme na polní cestu vedenou krásnou lipovou alejí (památné stromořadí). Ta nás dovede ke statku a ke křižovatce se silnicí E 551, kterou jenom mineme a za chvíli už pojedeme po hrázi Pecovského rybníka, kde u Rudolfovy pily odbočíme vpravo na modrou značku vedoucí podél říčky Kamenice zpět do výchozího bodu.

další tipy na výlet naleznete na www.region-vysocina.cz

Ve Velkém Meziříčí bylo roku 1588 založeno... (viz tajenky)

			autor K. Lear	peněžitá záruka	řeka v Nigérii	SPZ Náchoda	Evropan	evangelický duchovní	jméno Staška	rusky „styl"		2. díl tajenky	náprava	popěvek	uhlovodík	hlodavci
			zpěvný pták								bájná postava z hlíny					
			rostlina laskavec / 1. díl tajenky								léčivé výtažky / ženské jméno					
	otázka na osobu	domácky Lubomír / pořádek					znamení / náš herec							naše město / zkratka obch. akademie		
chlapci						sovětský politik / pcháč							osobní zájmeno / lhůta			
anglicky „datum"					druh vína / překlad bible					otec / dívčí jméno					citoslovce úderu	zápor
předložka				rakouská řeka / velké oko					kopt / ukazovací zájmeno					dětský pozdrav / lahodný pokrm		
	SPZ Prostějova	pojízdné ubytovací zařízení / pokolení						tahle / mys			patřící Irmě / pohled (básnicky)					
vystřikovat sliny							spotřeba / citoslovce podivu									
hláska						citoslovce výsměchu			kouřovod						Pomůcky: date; Ombi; opol; Sanka; stil	
ženské jméno						primát			polní plošná míra			předložka				

Kulturní tipy

15. ledna
Dívčí válka, repríza představení pacovského ochotnického spolku, kino Pacov, 19.00

od 15. do 16. ledna
Zlatá lyže, areál u hotelu SKI, Nové Město na Moravě, závod Světového poháru v běhu na lyžích, 67.ročník závodu Zlatá lyže; 15. ledna ženy 10 km F, muži 15 km F; 16. ledna ženy 4x5 km M, muži 4x10 km M

od 22 do 23. ledna
Zimní výstava králíků, areál Českého svazu chovatelů, Telč, 8.00–16.00, 8.00–14.00

26. ledna
Slavnostní večer k 100. výročí narození jihlavského rodáka Járy Pospíšila, DKO Jihlava

Informace jsou převzaté z interaktivní databáze akcí www.region-vysocina.cz

Štáflovy obrazy ve Smokovci

Vysočina/Slovensko • Putovní výstava Otakara Štáfla, kterou finančně podpořil i kraj Vysočina, začala v polovině prosince ve Starom Smokovci na Slovensku. Vernisáže se účastnil i hejtman Vysočiny Miloš Vystrčil (ODS). Havlíčkobrodský rodák, malíř Otakar Štáfl, měl Slovensko a zejména Tatry velmi rád, namaloval tam několik desítek akvarelů s tatranskými motivy. V roce 1929 se dokonce stal spolunájemcem Chaty pri Popradskom plese a pravidelně tam jezdil. Hejtman Miloš Vystrčil se na Slovensku setkal s županem Bratislavského samosprávného kraje a ředitelem Prešovského samosprávného kraje. Mluvili nejen o pomoci katastrofou postiženým Vysokým Tatrám, ale také o vzájemné výměně zkušeností při rozvoji regionů a spolupráci při získávání peněz z Evropské unie.

Rádio sbíralo vánoční dárky

Vysočina • Až do 16. prosince mohli všichni, kteří chtěli udělat vánoční radost některému z dětí v dětských domovech v kraji, nosit hračky do sídla Českého rozhlasu Region v Jihlavě nebo do hypermarketu Tesco.

Děti z dětských domovů malovaly svá přání a zájemci tak mohli nosit konkrétní dárky. Akce byla součástí celonárodní sbírky Daruj hračku s Českým rozhlasem. Na snímku Petr Hladík a Eva Janderková z Českého rozhlasu třídí sbírku. *Foto: archiv*

Správné znění tajenky zašlete na adresu redakce do 18. ledna. Tři vylosovaní obdrží zajímavé ceny.

Vyluštění z minulého čísla:
V obci Nedvědice je přes místní řeku postaven krytý dřevěný most z XVIII. století. Asi 2 km za obcí je hrad Pernštejn. Mezi jeho nejstarší části patří věž zvaná Barborka.

Výherci z minulého čísla K. Matela, Světlá nad Sázavou, Z. Okapal, Havlíčkův Brod a B. Cibulková, Dalešice získali knihu Kraj Vysočina.

Letošní Zlatá lyže nabídne několik novinek

Největší českou nadějí bude při závodě 67. ročníku Zlaté lyže – světového poháru v Novém Městě na Moravě opět Kateřina Neumannová

Nové Město na Moravě • Měsíc a pár dní před začátkem 67. ročníku Zlaté lyže – Světového poháru v běžeckém lyžování – ještě „nesvítily“ stopy závodních tratí v okolí hotelu SKI sněhem.

Počasí s teplotami, které jenom s obtížemi klesaly pod nulu, pořadatele strašilo.

„Sněhová děla jsou připravená, ale nemůžeme ještě nic dělat, protože pořád mrzne málo,“ stěžoval si předseda organizačního výboru Zlaté lyže a šéf novoměstského lyžování Petr Honzl.

Nedostatek sněhu a teplo ale dělává pořadatelům na Vysočině téměř pravidelně problémy – pokaždé se však tratě podaří dokonale připravit. A v to samé věří pořadatelé i letos.

Zlatá lyže patří ve světovém poháru mezi podniky s tím nejlepším zvukem. Posledně se třeba tvrdilo, že ohlušující kulisa na stadionu přebila i norský Holmenkollen.

„Nové Město je znamenitě zapsáno v povědomí lyžařských příznivců na celém světě, vždyť vloni sledovalo závody kolem trati více jak 30.000 diváků, a to je skoro největší počet návštěvníků v celém seriálu světového poháru,“ pěl ódy na Zlatou lyži předseda běžecké komise Mezinárodní lyžařské komise (FIS) Jörg Capol ze Švýcarska, když začátkem září podnikl inspekční cestu do Česka.

V loňském roce byl báječnou atmosférou stržen i přítomný prezident republiky Václav Klaus.

V probíhající sezóně lyžařů běžců se koná světový pohár v Novém Městě na Moravě 15. a 16. ledna. V sobotu se poběží závod žen na 10 kilometrů volným způsobem a mužů na 15 kilometrů taktéž „bruslařskou“ technikou. V neděli jsou na programu štafety žen na čtyřikrát pět kilometrů a mužů na čtyřikrát 10 kilometrů.

Štafetová klaní se tentokrát uskuteční na zbrusu novém okruhu o délce 2,5 kilometru.

Zajímavou novinkou novoměstského závodu bude i přemostění zkraje cílové rovinky. To uvítá – díky možnosti atraktivních záběrů – především Česká televize, jež samozřejmě světový pohár z Vysočiny bude po oba dny přenášet přímým přenosem.

Před rokem vyhrála v Novém Městě ženský desetikilometrový závod Italka Paruzziová, hlavní tuzemské eso Kateřina Neumannová byla třetí.

Mezi muži loni v závodě na 15 kilometrů klasicky skončil Lukáš Bauer čtvrtý: obhájce prvenství z předchozího roku ztrácel v cíli více než půlminutu na nejrychlejšího borce – tím byl Estonec Veerpalu. Žďárský Martin Koukal, mistr světa v maratónu z Val di Fiemme, kvůli zranění ruky vůbec nestartoval, i když chtěl jet alespoň sprint.

Jak si povedou Češi tentokrát? Největší šance se dávají opět Neumannové. Pro příští rok už nemá Nové Město „licenci“ na pořádání světového poháru, organizátoři Zlaté lyže však ještě chtěli jednat s finským Lahti o postoupení sprinterského závodu, o který skandinávské středisko nejeví přílišný zájem.

O dramatické okamžiky není na Zlaté lyži nikdy nouze. Foto: Pavel Novák

PROGRAM ZLATÉ LYŽE

Pátek 14. ledna 2005

9:00–11:30 a 13:00–16:00 trénink na závodních tratích

16:00 schůzka vedoucích týmů – losování v hotelu SKI

Sobota 15. ledna 2005

9:30 start závodu žen na 10 km volně

11:00 start závodu mužů na 15 km volně

14:00–16:00 trénink na závodních tratích

16:00 schůzka vedoucích týmů – losování v hotelu SKI

18:00 oficiální zahájení 67. ročníku Zlaté lyže a Viessmann FIS Světového poháru, vyhlášení vítězů prvního dne a ohňostroj na Vratislavově náměstí v Novém Městě na Moravě

Neděle 16. ledna 2005

9:30 start štafetového závodu žen na 4x5 km

11:00 start štafetového závodu mužů na 4x10km

13:00 oficiální zakončení 67. ročníku Zlaté lyže a Světového poháru v areálu SKI

Kaštan znovu pojede Dakar

Velké Meziříčí • S velmi kvalitním strojem KTM vyrazí motocyklový jezdec Ivo Kaštan z Velkého Meziříčí na populární dakarskou rallye. Ta odstartuje v poslední den roku tentokrát ze španělské Barcelony a skončí 16. ledna v senegalském hlavním městě. Čtyřicetiletý Kaštan, jenž pojede Dakar už pošesté a bude opět jediným Čechem, který závod absolvuje na motorce, byl zařazen do továrního týmu Gauloises KTM Sette.

Elvis oslavil deset let existence

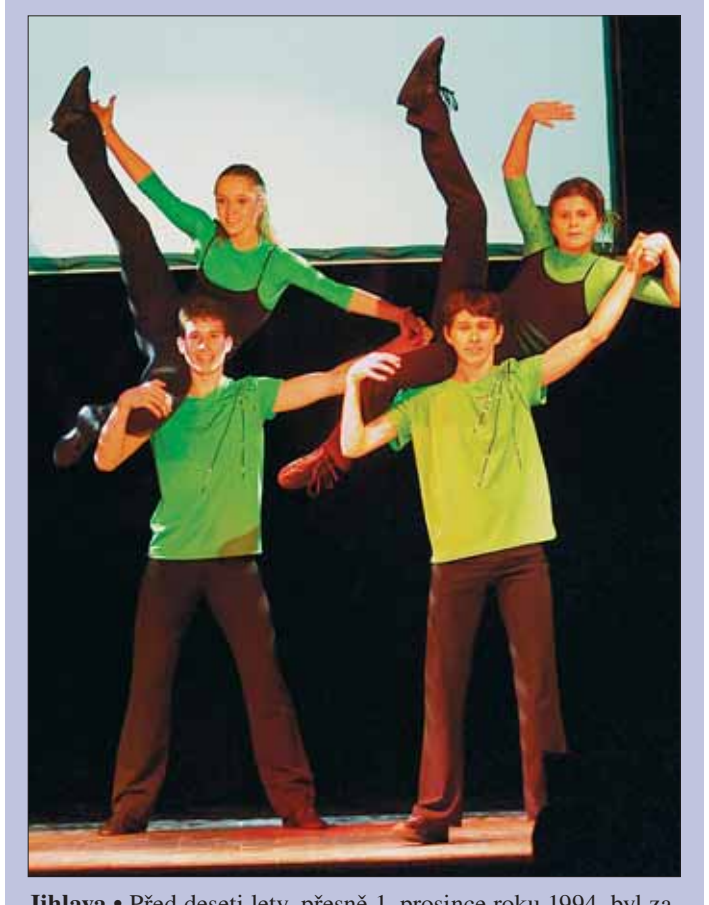

Jihlava • Před deseti lety, přesně 1. prosince roku 1994, byl založen RnR club Elvis Jihlava, který funguje při TJ Sokol Bedřichov – oddíl akrobatického rokenrolu. Elvis získal za dekádu svého trvání nejen několik titulů (v mládežnických kategoriích) a medailí z mistrovství republiky, ale dosáhl i mnoha jiných úspěchů, patří mezi nejlepší tuzemské oddíly a pravidelně se zúčastňuje republikových i mezinárodních akcí. RnR Elvis je rovněž stálým pořadatelem kvalitně obsazovaného Poháru Vysočiny v akrobatickém rokenrolu, na který se do Jihlavy každoročně sjíždí nejen česká elita ve všech kategoriích, ale i taneční páry ze zahraničí. *Foto: Luboš Pavlíček*

Medaile získal jenom Fučík

Jihlava • Výprava JPK Axis se vracela z plaveckého mistrovství republiky, které se konalo koncem listopadu v Chomutově, bez jediného titulu. Jihlavský oddíl získal na severu Čech tři medaile – a všechny vybojoval Tomáš Fučík.

Znakařský specialista však nenaplnil očekávání trenéra Petra Ryšky, jenž věřil alespoň v jedno jeho prvenství. „Tomáš nezvládl šampionát hlavně psychicky. V rozplavbách dokázal vytvořit osobní rekordy, ve finále pak selhal,“ řekl Ryška.

Fučík v Chomutově nedosáhl ani na limit, který by jej opravňoval k účasti na prosincovém mistrovství Evropy ve Vídni. Dvakrát čtvrtý a jednou pátý skončil prsař Jan Široký. Také od něj se ale čekala medaile.

Jihlava a Třebíč: zatím u dna

Jihlava, Třebíč • Hlavu v dlaních a depresivní myšlenky mají v letošní sezoně hokejoví příznivci Jihlavy a Třebíče, kterým není osud jejich týmů lhostejný. Extraligová Dukla i prvoligová Horácká Slavia totiž trčí na úplném dně tabulek svých soutěží.

Mužstva od začátku ročníku živoří a strádají. Ale zatímco situace Jihlavy byla během další reprezentační přestávky v polovině prosince zcela beznadějná (tým ztrácel více jak dvacet bodů na předposledního), Třebíč se přece jen zmátořila a začala bodovat. Její naděje trvala.

„Hrajeme špatně, nejde nám to,“ právě takhle – jen s malými obměnami slov – hodnotili trenéři i hráči setrvale bídné výkony Dukly v extralize. Tým celé dva měsíce nezvítězil, nepomohly ani příchody zkušených útočníků Ladislava Lubiny a Pavla Janků. Po roce čeká Jihlavu baráž, o tom nikdo nepochybuje.

Třebíč ale ještě může účast v kvalifikaci o první ligu odvrátit. „Musíme jít ale do každého utkání s takovým odhodláním, jako by nám šlo o život,“ prohlásil kouč Horácké Slavie Josef Horešovský.

Hráči a trenéři Dukly: Hrajeme špatně, nejde nám to. Foto: Luboš Pavlíček

Fotbalisty Vysočiny čeká v přípravě i Sparta

Jihlava • Fotbalisté Jihlavy, čtvrtého týmu druhé ligy, změří začátkem ledna síly s pražskou Spartou, pravidelným účastníkem Ligy mistrů a po podzimu suverenním lídrem nejvyšší soutěže.

Duel s nejslavnějším tuzemským klubem bude jedním z šestnácti utkání, která mužstvo FC Vysočina absolvuje během přípravy na jarní část sezóny.

Kromě Sparty se Jihlavští utkají také s dalšími třemi účastníky první ligy – jejich soupeři budou i Brno, Slovácko a Opava.

V závěrečných dvou střetnutích před začátkem druholigových odvet se svěřenci trenéra Karla Večeři postaví i dvěma slovenským celkům – Nitře a Žilině.

Osm zápasů, včetně souboje s rakouským Hornem, se odehraje na umělém hřišti v jihlavském areálu Na Stoupách.

Zimní příprava Vysočiny odstartuje v pondělí 3. ledna, kdy se hráči poprvé sejdou. Nepůjde však o setkání úplně stejné sestavy, v jaké mužstvo dokončilo první polovinu druhé ligy. Nedlouho po skončení podzimu totiž došlo v kádru k několika personálním změnám.

Jihlavu především opustil útočník Aleš Hošťálek, jenž má pro jaro hostovat v třetiligové Bystrci. Ta mimochodem Vysočinu prověří v testovacím duelu 13. února.

Zmizel i záložník Radek Sionko, který je volným hráčem a hledá si od listopadu nové působiště.

Pryč měl jít také forvard Pavel Simr, jehož jihlavský klub získal na hostování z brněnské rezervy pouze na podzimní část. O jeho služby však má Jihlava nadále zájem a bude se pokoušet vyjednat prodloužení jeho angažmá.

Profesionální smlouvu v FC Vysočina podepsal na tři roky halv Michal Lovětínský, jenž během krátké doby fotbalově „přerostl“ divizní B-tým a byl v závěru podzimu oporou prvního mužstva – přestože docházel do civilního zaměstnání.

Druholigové jaro zahájí Jihlava ve Vítkovicích.

PŘÍPRAVNÉ ZÁPASY FC VYSOČINA V ZIMNÍ PŘÍPRAVĚ:

14. 1. Jihlava – Havlíčkův Brod
15. 1. Sparta Praha – Jihlava
19. 1. Jihlava – Třebíč
23. 1. Jihlava – Brno
26. 1. Jihlava – Pardubice
28. 1. Jihlava – Znojmo (dva zápasy)
1. 2. Čáslav – Jihlava
4. 2. Jihlava – FK Drnovice
6. 2. Jihlava – Horn (Rakousko)
8. 2. Jihlava – Opava
13. 2. Jihlava – Bystrc
16. 2. Brno B – Jihlava
19. 2. Slovácko – Jihlava
22. 2. Nitra – Jihlava
25. 2. Žilina – Jihlava

Měsíčník Kraj Vysočina. Vydává kraj Vysočina ve spolupráci se Strategic Consulting, spol. s r.o. Šéfredaktor: Petros Martakidis, tel.: 775 944 229, e-mail: petros.martakidis@email.cz. Inzerce: Ester Rašíková, tel.: 777 789 600, e-mail: rasikova@consultants.cz. DTP: Tomáš Coufal. Adresa redakce: Netín 36, 594 44 Radostín nad Oslavou. Internet: www.kr-vysocina.cz. Registrováno pod číslem MK ČR E 14751.